

САМОСТІЙНА РОБОТА – ЯК НАЙГОЛОВНІШИЙ ЕЛЕМЕНТ ПІДГОТОВКИ ДО ТЕСТУВАННЯ

*А. Левченко, студентка групи А-2/1
Технологічно-економічний коледж, МНАУ*

Метою сучасної освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей тощо. Тому освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості.

Основою освіти є знання як її ядро і серцевина. Системою освіти визначено напрями та шляхи безперервного навчання і знання можна здобувати різними способами: аудиторно, індивідуально або активно займаючись самоосвітою, самостійно визначаючи стратегію дій.

Аналіз наукових джерел дозволяє виокремити дві форми самостійної роботи: традиційну, виконувану студентами в позааудиторний час без контролю викладача, і ту, що здійснюється під безпосереднім контролем викладача; а також визначити такі види самостійної роботи, як: слухання лекцій та їх конспектування; підготовка доповідей, рефератів; робота з підручником, словником, навчальним посібником; розв'язування педагогічних задач; виконання лабораторних робіт; організація експериментальної роботи; участь у роботі наукових гуртків, студій, проблемних груп; курсові, бакалаврські,

магістерські роботи і т. ін. Але кожен студент, окрім запланованого навчання освітнім закладом, має самостійно працювати над рівнем свого інтелекту, розвивати увагу, пам'ять, навички аналізу, міркування, а також запобігати формалізму.

Готовність до самостійного навчання має декілька взаємозалежних та взаємопов'язаних компонентів: психологічний компонент (мотивація, ставлення до даної діяльності, інтелектуальні можливості та здібності, вольовий потенціал, саморегуляція); комунікативний компонент (комунікативна компетенція); методологічний компонент (засвоєння методів та прийомів самостійної діяльності, вміння орієнтуватися в цій діяльності, знання особливостей її виконання).

Залежно від формування кожного з компонентів готовності розрізняють три ступені готовності:

1) готовність до копіюючої діяльності – здатність до наслідування і повторення раніше побаченого або почутого;

2) готовність до відтворюючої діяльності – повторення раніше проробленого;

3) готовність до власне самостійної діяльності – перевага внутрішньої мотивації, високий рівень саморегуляції, самостійний пошук завдань і виконання різних вправ, використання прийомів у нових, але не в аналогічних умовах діяльності.

Проте, не завжди молода людина виявляються готовою працювати самостійно. Найчастіше визнають, що їм не вистачає вмінь правильної організації самостійної роботи, не всі вміють правильно розподіляти вільний час. Звичайно, основна роль у формуванні вмінь працювати самостійно належить викладачеві, який демонструє прийоми самостійної роботи на аудиторних заняттях і організовує самостійну діяльність студентів. А студент, який сумлінно виконує завдання правильно організованої самостійної роботи, пізніше може цю модель перенести на самонавчання.

Самонавчання є великою необхідністю, адже сьогодні ніяка хороша школа, жоден репетитор не підготує, скажімо, до тестів зовнішнього незалежного оцінювання з української мови та літератури, якщо він не буде працювати самостійно. Самопідготовці варто приділяти щоденно певний час, бо найкраще усвідомлюється той матеріал, який людина засвоїла самостійно. Самостійно можна читати підручники, виконувати мовні вправи, читати художні твори та критику до них, вивчати напам'ять поезію, проходити тести попередніх років, робити оригінальні конспекти вивчених тем, тезові нотатки, схеми, таблиці, спілкуватися на тему вивченого матеріалу з другом, товаришем, який також готується до ЗНО, повторювати матеріал, розглянувши правильну побудову власного висловлювання, тренуватися писати твори.

Крім традиційних засобів здобування та поглиблення знань самостійно, ми можемо використовувати для підготовки найпопулярніші електронні засоби комунікації - мобільні телефони, смартфони, планшети, електронні книги, комп'ютери бо маючи великі дидактичні можливості, реалізують принципи доступності, інтегрованості, інтерактивності, адресності, надмірності, сензитивності, різносторонності надають такі можливості, які традиційні підручники надати не можуть, а саме «дозволяють створити активне кероване комунікативне середовище, у якому здійснюється навчання». Це дуже зручно, адже сьогодні жоден студент не може уявити себе без мобільного пристрою. Слід зазначити, що майже кожен мобільний телефон є також засобом отримання інформації з електронних джерел Інтернету, а кожен його господар може бути учасником реального комунікативного середовища через використання програм типу Skype або ж Viber, Vodafone, WhatsApp, брати участь у форумах, листуваннях через електронну пошту та СМС-повідомлення, виконувати завдання викладача у електронному середовищі, відвідувати «хмару» та виконати завдання, вміщені туди викладачем, відвідувати веб-сторінку та персональний сайт викладача, де на здобувача вищої освіти завжди чекають нові завдання та цікава змістовна інформація. Великою перевагою використання мобільного засобу у навчання є економія навчального часу.

Завантажені матеріали можна використовувати по-різному, скрізь без обмежень. Скажімо, починаючи від опрацювання найбільш актуальних газетних матеріалів, наукових статей чи коротких відеороликів, скажімо в сервісі YouTube, дивитися відеоролики, фільми у якості HD, переглядати сторінки в Інтернеті, створювати текстові файли, інколи навіть презентації, повторювати правила правопису, прослуховувати тексти творів чи зразки для вивчення віршів на пам'ять, читати цікаві статті про творчість українських письменників, а також переглядати екранізації їхніх творів тощо.

З української мови підготовку слід будувати за принципом «теорія-практика»: прочитали або повторили теоретичні відомості – виконали розгорнуті вправи з підручників та посібників. Над вивченням української літератури треба працювати в хронологічному порядку – від фольклору та давньої літератури до сучасних творів, розрізняючи жанрову специфіку творів, імена та характеристики персонажів, цитати.

Працюючи над собою, розвиваючи свої вміння та навички, необхідно пам'ятати, що це не одноразова допомога собі, а постійна клопітка робота, а тому необхідно знати, що успіх цієї роботи багато в чому залежить від бажання, прагнення, інтересу до роботи, потреби в діяльності, тобто від наявності позитивних мотивів. Велике значення під час самостійної роботи над собою мають спрямованість, психологічна готовність, а також певний рівень бази знань, на який будуть нашаровуватися нові знання. Тому переказуйте тексти своїми словами, що сприяє кращому його запам'ятовуванню, правильно обирайте літературу, шукайте логічні, змістові, структурні зв'язки, використовуйте асоціації та правила мнемоніки, що допомагає краще запам'ятовувати конкретну перелічувальну інформацію. Цікаво і корисно буде знати такі мнемонічні вирази, що допомагають швидше пригадувати певні правила української мови.

Отже, ефективне самонавчання — одне з найважливіших вмінь, але при цьому одне з найменш розвинених. З постійною зміною та еволюцією технологій ефективна самоосвіта допомагає тримати багато дверей

відчиненими, диверсифікувати та регулярно інвестувати в портфоліо власних знань, а це відкриває перед здобувачами вищої освіти джерела необмеженої інформації, необмежених ресурсів та можливостей, які зростають з кожним роком.

Література:

1. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія / В. Ю. Биков. – К. : Атіка, 2009. – 684 с.
2. Воевідко Л. М. Самостійна робота студентів у професійному становленні / Л. М. Воевідко / Організація самостійної роботи студентів у контексті підвищення якості освіти : особистісний вимір : збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції 10–11 квітня 2014 р. – Донецьк : Азов'є, 2014. – 230 с.
3. Духаніна Н.М. Медіатехнології як мотивація студентів до навчання / Н.М. Духаніна // Вища освіта України. – №12. – 2008. – С.189–193.
4. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В.Ф. Іванов, О.В. Волошенюк; За науковою редакцією В.В. Різуна. – Київ : Центр вільної преси, 2012. – 352 с.
5. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали) / за ред. В. Г. Кременя ; авт. М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубіянко, І. І. Бабін. – Вид-во ТДПУ, 2004. – 114 с.
6. Сисоєва С. О. Нариси з історії розвитку педагогічної думки : навч. посіб. / С. О. Сисоєва, І. В. Соколова. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 78 с.

*Науковий керівник - Марценюк А.В.,
викладач Технологіко-економічного коледжу
Миколаївський національний аграрний університет*